

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ulkoministeri Haaviston toiminnasta al-Holin suomalaisten lasten kotiuttamisessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittaneet asianomaisen ulkoministerin vastattavaksi kansanedustaja Sari Essayahin / kd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 368/2019 vp:

Määräsiikö ulkoministeri virkamiestä toteuttamaan al-Holin leirillä olevien lasten kotiutuksen ja toteuttamaan operaation virkamiehen omissa nimissä ilman hallituksen poliittista päätöstä ja

liittyykö Tuomisen syrjäyttäminen ulkoministerin epävirallisen käskyn noudattamatta jättämiseen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pääministeri Antti Rinteen hallituksessa käytiin kesän ja syksyn 2019 aikana useaan otteeseen keskustelua siitä, miten parhaiten autettaisiin al-Holin leirillä vankeudenomaisissa olosuhteissa olevia suomalaisia lapsia, ja miten heidän mm. Suomen perustuslaissa ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksessa määritellyt oikeutensa voitaisiin turvata.

Ulkoministeriö kiinnitti vastauksessaan eduskunnan oikeusasiamiehelle 18.9.2019 huomiota siihen, mitä oikeudellisia ongelmia voisi sisältää sellainen ratkaisu, että lapsia pyritäisiin erottamaan huoltajistaan Koillis-Syyrian kurdihallinnon hallinnoimalla alueella Koillis-Syyriassa. Myös alueen kurditoimijoiden näkemys perheenjäsenten erottamiseen toisistaan on ollut kaiken aikaa kielteinen.

Oikeuskansleri käsitteli näitä kysymyksiä ja niihin liittyviä oikeudellisia näkökohtia laajasti ratkaisussaan 9.10.2019, joka koski pääministeri Rinteen ja ministerien Haavisto ja Ohisalo toiminnasta oikeuskanslerille tehtyjä valituksia. Myös tässä oikeuskanslerin ratkaisussa käydään läpi sen ongelmallisuus, että lapsia pyritäisiin erottamaan huoltajistaan.

Al-Holin leirillä olevien suomalaisten lasten oikeuksia turvaamaan on ulkoministeriössä 23.10.2019 nimetty ulkoministerin väliaikainen erityisedustaja, jonka mandaatti on esitelty hallituksen iltakoulun yhteydessä 31.10.2019. Konsulipäällikön tehtävään on edelleen kuulunut kaikki muut kysymykset al-Holia lukuun ottamatta, esimerkiksi Syyriassa vangittuna olevien suomalaisten vierastaistelijoiden tilanne, ja hän on jatkanut tehtävässään normaalisti.

Sanna Marinin hallitus on tehnyt al-Holin lasten auttamista koskevan periaatepäätöksen 19.12.2019, ja ensimmäiset lapset saatiin kotiutettua alueelta 21.12.2019.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 368/2019 vp

Poliittinen vastuu asiasta on kaiken aikaa ollut ulkoministerillä ja valtioneuvostolla. Hallituksen ja ulkoministerin vastuu asiassa on punnittu eduskunnassa opposition esittämässä välikysymyksessä, josta äänestettiin 19.12.2019.

Asiasta on myös jätetty eduskunnan perustuslakivaliokunnalle perustuslain 10 luvun 115 §:n mukainen muistutus, jota perustuslakivaliokunta parhaillaan käsittelee.

Helsingissä 22.1.2020

Ulkoministeri Pekka Haavisto